

YTTRANDE

2008-02-19

Vårt Dnr: Rnr 2.08

Ert datum

2008-01-03

Ert Dnr:

Rnr 2.08

Saco

Att. Gunnar Wetterberg

Box 2206

103 15 STOCKHOLM

**Yttrande över betänkandet SOU 2007:101,
”Tydlig och öppen – Förslag till en stärkt skolinspektion”**

Utredningen

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag till den statliga utbildningsinspektionens framtida inriktning och utformning. Även om det i direktiven för utredningen pekas på flera områden där förslag skall ges, så gäller uppdraget främst den kvalitetsgranskande delen av inspektionen.

Sveriges Ingenjörer har tidigare yttrat sig om utredningen ”Tre nya skolmyndigheter”¹ och där ställt sig bakom förslaget att ansvaret för skolfrågor samlas i tre myndigheter i linje med den utredningens intentioner. En av de föreslagna myndigheterna är en ny skolinspektion och Sveriges Ingenjörer väljer därför att svara även på detta betänkande.

Vidare är utbildning av hög kvalitet en av Sveriges Ingenjörers grundpelare och det är skäl nog att inkomma med synpunkter på utredningen.

Synpunkter från Sveriges Ingenjörer

En av grundbultarna för kvalitetsarbete är att granskning sker på ett legitimt och förtroendeingivande sätt. Utredaren konstaterar att utbildningsinspektionen av idag har en stark sida vad gäller tillsyn. Kvalitetsaspekten borde dock främst inrymmas under granskningen av kunskapsuppdraget. Utredaren konstaterar att det idag finns brister i detta och skriver att framför allt är ”inspektionens granskning av skolornas kunskapsuppdrag en svag sida.” Utan att i sak gå in på de brister utredaren i övrigt

---

¹ SOU 2007:79. Sveriges Ingenjörers yttrande Rnr 82.07.

menar finns ställer sig Sveriges Ingenjörer positiva till skrivningen att Utbildningsinspektionen ”ska prioritera granskning som har betydelse för skolans kunskapsuppdrag. Det innebär att verksamhetens förutsättningar, genomförande och kunskapsresultat ska granskas.”

En bärande princip för utbildningsinspektionen som utredaren lyfter fram är att utbildningsinspektionen ”ska inriktas på att granska varje nivå i skolsystemet med utgångspunkt i ansvarstagandet för skolans kunskapsuppdrag.” Av detta följer, som utredaren också skriver, att ”skolhuvudmannens ansvarstagande ska granskas avseende de förutsättningar som ges verksamheten och att verksamheten följs upp och utvecklas. På skolnivå ska rektors ansvarstagande granskas [...]”. Även detta ser Sveriges ingenjörer som något positivt.

Detta resonemang har en stor förtjänst. Dagens inspektioner sker med grundskolan som normsättare. Oavsett om det gäller metod för granskningen som sådan eller vad som är normen inom utbildningen är det olyckligt att så sker. Gymnasieskolans och vuxenutbildningens särskilda uppdrag granskas som utredaren noterat i ”liten utsträckning”. Att en granskning utifrån kunskapsuppdraget ska vara grunden är helt i linje med att det i utredningsdirektiven är den kvalitetsgranskande delen av inspektionen som lyfts fram. *Detta är också utifrån Sveriges Ingenjörers horisont grundläggande för såväl legitima som goda granskningsprinciper.*

Slutligen, arbetsplatsförlagd utbildning (APU) har en stor betydelse för många utbildningar, och det är bland annat därför det också stadgas att detta ska ske under minst femton veckor på yrkesinriktade program. Det tillkommer styrelsen för utbildningen att bestämma om APU ska finnas andra program såsom till exempel naturvetenskaps- och teknikprogrammet. Dagens skrivelser säger att i skolplanen ”bör styrelsen redovisa de arbetslivskontakter som skolan har för anordnande av arbetsplatsförlagd utbildning”. Vidare framgår att ”Styrelsen ansvarar för anskaffningen av APU-platser. Om styrelsen inte kan anskaffa platser för APU i minst 15 veckor, får den i stället bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan.”

Detta föranleder några reflektioner. APU är viktigt av flera skäl, och i de fall utbildningen är särskilt lämpad för APU, som till exempel de yrkesinriktade programmen, så ska denna också genomföras. Är det beslutat att APU ska ske på annan utbildning så ska det också genomföras. Vidare visar detta på behovet av starkare skrivelser i vissa bestämmelser. Till exempel ”bör” inte styrelsen redovisa de

arbetslivskontakter som skolan har för anordnandet enligt ovan. Skrivningen borde vara att styrelsen ”skall” redovisa dessa. Dagens ordning anger också att ”Styrelsen ansvarar för anskaffningen av APU-platser.” Även detta bör bytas mot skarpare formuleringar. ”Styrelsen är skyldig att anskaffa” är en bättre skrivning.

Sveriges Ingenjörer har uppfattningen att praktik i olika former är både viktigt och nödvändigt i de flesta utbildningar. Eftersom praktiken i många fall har en avgörande betydelse för kunskapsuppdragets förverkligande är det av största vikt att praktiskt förlagt utbildning ingår som en naturlig del i utbildningen.

Vi är fullt medvetna om att det kan förekomma problem på detta område, vilket man i sig kan ha många synpunkter på varför, men om det nu mot förmodan inte alls går att ”anskaffa” dessa platser så borde styrelsen vara ”skyldig” att redovisa vad man faktiskt gjort för att ”anskaffa” dessa nödvändiga platser och föreslå insatser för hur problemet ska åtgärdas. Är det sedan på det sättet att platser inte går att få fram på grund av att det inte finns någon arbetsmarknad, alltså för utbildningsanordnaren relevanta arbetsplatser att genomföra APU vid, för utbildningskategorin sätter det ju frågan i ett något annorlunda perspektiv.

Dessutom kvarligger vår uppfattning om skall- och skyldighetsformuleringarna som för övrigt borde tydliggöras på fler platser i utredningen. Ibland är ansvarsnivån av sådan karaktär att det inte räcker att skriva ”ansvarig” utan att till exempel rektor också kan vara ”skyldig att”.

Sveriges Ingenjörer skulle också vilja se ett större inslag av vetenskaplig utvärdering. Idag är det inte alltid de optimala metoderna som används inom kvalitetsgranskning. Den vetenskapliga utvärderingen ligger inte primärt inom utbildningsinspektionens område, men vikten av vetenskaplig utvärdering måste genomsyra den fortsatta utvecklingen. En forskningsstödd utveckling och ett tillvaratagande av erfarenheterna är nödvändigt för att på bästa sätt optimera de resurser som finns.

Förutom påpekandena ovan ställer sig Sveriges Ingenjörer i huvudsak positivt till utredarens förslag och intentioner.

SVERIGES INGENJÖRER

Richard Malmborg
Förbundsdirektör

Patrik Björnström
Utredare